

Občasnik ZVKDS

**V letu 2023 smo obeležili 110 letnico rojstva
slovenskega arhitekta, grafičnega oblikovalca,
konservatorja, ilustratorja in planinca Vlasta Kopača.**

Besedilo pripravila Sabina Ravnikar, konservatorka na OE Ljubljana

Vlasto Kopač, 3.6.1913 - 27.4.2006

1956-1962 arhitekt na *Referatu za spomeniško varstvo*

1963-1969 prvi ravnatelj *Zavoda za spomeniško varstvo Ljubljana*

V prispevku predstavljamo njegov pomemben prispevek v konservatorski stroki. S konservatorstvom se je srečal leta 1956, kot arhitekt v *Referatu za spomeniško varstvo*. Leta 1963 je prevzel vodenje novoustanovljenega *Zavoda za spomeniško*

varstvo Ljubljana in na tem mestu ostal vse do upokojitve leta 1969. Vlasto Kopač je bil vsestranski ustvarjalec. Ob njegovem arhitekturnem, likovnem in publicističnem izražanju ga lahko opišemo predvsem kot velikega ljubitelja gora, ljudskega izročila in kulturne dediščine. Prikazan je samo izsek iz njegovega bogatega ustvarjalnega opusa, ki je časovno omejen na obdobje njegovega delovanja v spomeniškovarstveni stroki.

Njegovo delo razdelimo na več sklopov:

Dokumentiranje objektov

Izrisal več kot 37 serij načrtov za posamezne objekte: cerkve, gradove in profane stavbe ljubljanske baročne arhitekture

Načrt križevniške cerkve, arhiv ZVKDS.

Načrt za preureditev, Kamnik - Mali Grad, arhiv ZVKDS.

Prenove objektov

Vzporedno z delom ravnatelja na *Zavodu* je osebno vodil in nadziral številne prenove objektov, za nekatere je pripravil tudi projekt prenove.

Memorialna dediščina

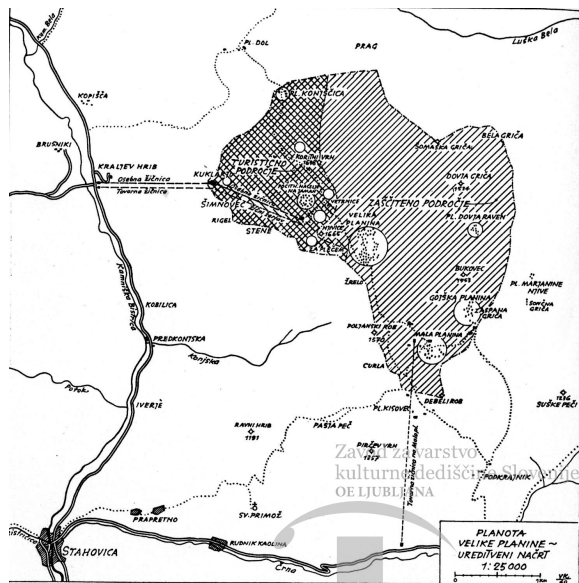
Največ samostojnih avtorskih projektov je Vlasto Kopač naredil na področju memorialne dediščine, ko je v začetku 60-ih prejšnjega stoletja zasnoval več zgodovinskih spomenikov in obeležij pomembnih spomenikov, spominskih plošč in nagrobnikov, temu je sledilo zelo plodno obdobje projektiranja spomenikov. V celotnem življenjskem opusu naj bi zasnoval več kot 120 spominskih obeležij.

Pot spominov in tovarištva, arhiv ZVKDS.

Varovanje dediščine v prostoru - urbanistični načrti

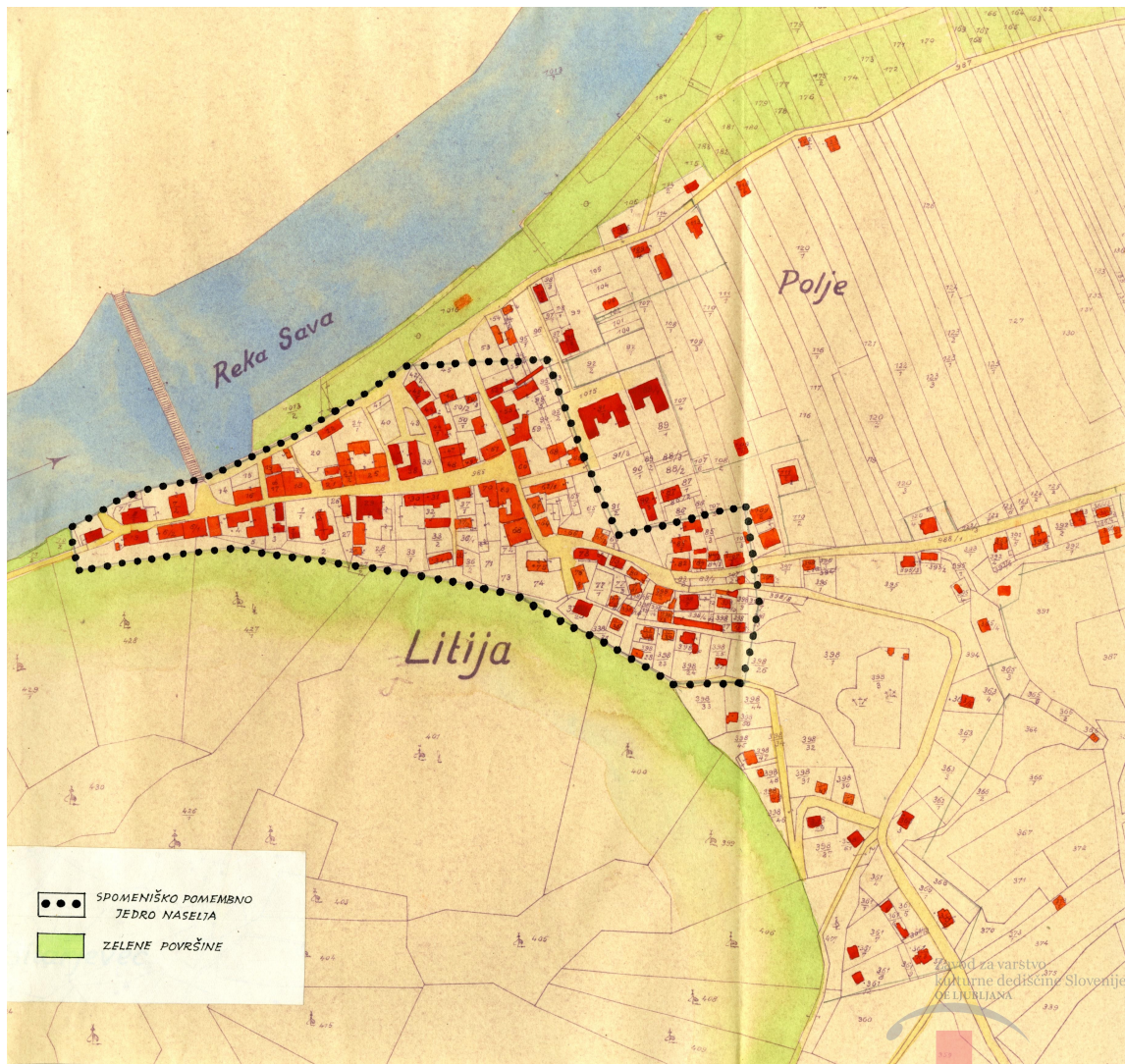
Največji uspeh in prepoznavnost je Kopač doživel s projektom oživitve Velike planine. Prve zamisli o oživitvi segajo v leto 1959. Njegovo delo na Veliki Planini je obsegalo: urbanistični program velikoplaninskega območja iz leta 1962 z varstvenim režimom, zazidalne načrte počitniških zaselkov na turističnem območju planine, načrte za spodnjo postajo žičnice in bife, arhitekturni načrt zgornje postaje žičnice na Šimnovcu, načrt in nadzor nad gradnjo gostišča na Šimnovcu, načrt zgornje postaje sedežnice na Zelenem robu in postaje vlečnice v Tihi dolini, načrte sedmih tipov planinskih počitniških koč z naslonitvijo na avtohtono pastirsko arhitekturo Velike planine, zakoličenje in nadzor nad gradnjo 140 počitniških koč v sedmih počitniških zaselkih, spomeniško zavarovanje pastirskega dela Velike planine in zavarovanje zadnje ognjiščne ovalnega tlorisa v naših Alpah, Preskarjeve pastirske bajte, na Velikem stanu z nadomestno gradnjo. Kljub temu da urbanistični program takrat na občini Kamnik ni dobil podpore in pravne podlage je Kopač še naprej na vse načine poskušal preprečevati gradnje na jugovzhodnem delu planine ter pašnike in pastirska selišča čim dlje varovati pred degradacijo.

Velika planina - urbanistični načrt, arhiv ZVKDS.

Velika planina leta 1962, arhiv ZVKDS.

Litija - urbanistični načrt, arhiv ZVKDS.

V lanskem letu so v Medobčinskem muzeju Kamnik zasnovali dokumentarni film o Vlastu Kopaču, ki je avtorsko delo kustosinje Janje Železnikar in režiserke Andreje Humar Gruden. V filmu smo sodelovali s prispevkom o njegovem delu v konservatorski stroki. Film je bil premierno predvajan 26. oktobra 2023. Sledile so projekcije v različnih kulturnih ustanovah po Sloveniji, v letošnjem letu so predvidena predvajanja: marec ali april 2024 – PD Onger, Trzin; 13.4.2024, Domžalski dom na Mali planini; 11.10.2024 ali 18.10.2024 Center TNP, Stara Fužina (v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine).

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Služba za odnose z javnostmi

[Unsubscribe](#)

